

עסק נישואין ולהכى לא והוא קידושין, וסיפא בשמדבר עמה על עסק קידושיה דאיינו צריך לפרש, ייל אי הכى במדבר עמה על עסק קידושה ובשאינו מדבר חלייאAMILTAOCICI דיקינן בסיפה הא נתן הוא ואמרה היא הוו קידושה קידושין לאו משום דאמרה ריא מהני אלא משום דמדבר עמה על עסקה קידושה ומאי איריא אמרה הוא הדין אי שתקה נמי.⁶⁶

ספק هو וחושין מדרבנן. ואית אתו כי מספקן לן מלחתה וחישינן, לספקן מדרבנן הוא דחישין לה, הא ודאי דינה הוא דניחוש לה כיוון דמספקן לן⁶⁷, ייל מדורייתא פשיטהן לן דהו קידושין דמי כתוב כי יכח ויאמר הו⁶⁸, ועוד דהא קייחא קייחא משדה עפרון גמرين ובשדה

דוד (קרלין) ובס' עצי ארזים סי' כו ס'ק ב, ובחוון איש בסוגין תלה דין זה בגירסא או גרסיןן בגירסת רש"י דמי לתקח אשה לאיש או בגירסת הרשב"א דמי לחלק עי"ש.

ועי"ש בקרבן נתnal ס'ק ס' שהביא קושית רבינו מחיי תלמידי הרשב"א (ונכראה כוונתו לספר זה) ועי"ש מה שתירץ שיטת הרא".

67. וכן הקשה הר"ן עי"ש וכח"י הריטב"א, ובמאירי, ונראה שסוברים דספקא דאוריתא, מן התורה לחומרא, וכן מכואר בדורי רבינו למן (עה. ד"ה ר' אליעזר עי"ש ובהערות) אבל לשיטת הרמב"ם דספקא דאוריתא מן התורה לקולא, ומדרבנן החמירן, לך", ויש ראה מסווגיא זו ומגירסא זו לשיטתם, וכן כתוב בפנ"י, ועי" ביד דוד בכיאור שיטת הר"ן.

68. ובמאירי כתוב: ואעפ"י שספק תורה היא, שהרי עיקר הספק הוא בכוי יκת, אם רוצה לומר לנו נתינה לחוזה או נתינה ואמירה, מכל מקום אף הספקות של תורה אין איסורן אלא מדברי סופרים, וכן כתבו גדולי המחברים, ע"כ והוא שיטת הרמב"ם בה' טומאת מת פ"ט הי"ב, ועי" בח"י הרשב"א למן (עג.) שהביא כן מתשובה הרמב"ם, ובר"ן למן (לט.) הביא כן בשם הר"ם ב"ז זיל, עי"ש שחולקים עלייו.

ביה) [ביה נמי גומרת] אחר קידושין⁶⁹, וכן נראה ממה שכח הaganon למן (דף ע"א) גבי כל הבועל דעתו על גמר ביה⁷⁰, דהיא דהיא דגרסינן ביבמות (דף נה:) אשה לבעה מנא לנ דמקニア בהעראה, Athia קייחא קייחא מעירות בבייה שאחר קידושין מיררי אלמא דבריה גומרת אחר קידושין כחותה דבראו תלא רחמנא.

הא נתן הוא ואמרה הוא לא הוא קידושין. והוא שלא דיקינן נתנה היא ואמר הוא לא הוא קידושין משום דזה וdae פשיטה הוא שלא קידושין דכי יכח כתיב ולא שתקה⁷¹, ואיכא אמר ריא נתנה היא ואמר הוא שלא קידושין לא פסקא מלחתה דבאדם חשוב הו קידושין⁷², ואית לישניה ליה רישה בשאיין מדבר עמה על

62. עי' בתוס' הרדא"ש ובמהרש"א ובעצמות יוסף, בשער המלך חוףח תנאים פ"ב.

63. בר"ף שלפניינו כאן ליתא, אלא בר"ף יבמות שם, והכיאו בח"י הרשב"א ובר"ן כאן, ובתוס' תירצ'י כן בשם רבינו נסים גאון, עי"ש מה שהקשרו על זה.

64. וכן כתבו הרדי"ת והרמב"ם, אישות פ"ג ה"ב וכח"י הרשב"א בשם ר"ת, וביאר שיטם בח"י הרשב"א דהא דamerinן למן (ז). דבאדם חשוב מקודשת הייני דוקא בשחור הוא ואמר לה התקדשי לי בהנהה וזה שאני מקבל ממך מתנה זו, וא"כ הו נתן הוא ואמר הוא, וכח"י תלמיד הרשב"א ויל מירץ שאני אדם חשוב דביה היא הנאה דעתה לה כשהוא רוצה לקבל מתנה ממנה גמורה גמורה ומקニア נפשה.

65. וכן כתבו בתוס' ובח"י הרמב"ן, ובח"י הרשב"א בשם הר"א אב ב"ז זיל, וכח"י הריטב"א ועוד.

66. מכואר מדברי רבינו לדמבר עמה על עסק קידושה, ומתן הוא ואמרה היא מקודשת, וכן כתבו בח"י הרשב"א, ושרית (ח"א סי' תרגיג). אבל בתוס' רוי"ד כתוב אף שאין צריכין לאמרתה, מ"מ אמרתה מגרע גרע, ובמאירי הביא שיטה זו ודהאה, וכ"כ בתוס' ר"י הוקן והרא"ש בסוגין, ועי' בפניהם מאירות בסוגין, וכח"י הר"ם, וכייד

מיهو דוקא דאמר לה בהני לישני אבל אם נתן הוא ואמרה היא והיה מדבר עמה על עסקי קדושה מקודשת⁷², הא למה זה דומה לנתן הוא ואמר הוא ואמרה היא נמי דמה איכפת לו اي אמרה היא והודית לדבריו. ובן גירושין בו' הרי את מותרת לכל אדם. פשיטה הוא וגבות אחרים נקטיה.

ואמר שמואל והוא שהיה נזיר עבר לפניו. דהו ידים מוכחות, מלא קאמר אהא עד שראה נזיר עבר לפניו, הא לאו הכי אף על פי שהיה חפוש בשערו אינו נזיר שאינו לו ידים מוכחות, הכא נמי כיוון דלא אמר לה (לו) [לי] דלמא מקודשת לאחר קאמר, דשויה איןיש שליח לקדשה לו.

הבא במא依 עספכין דאמר לה לי. קשיא לי הר סוגיא דריש מסכת נזיר (די ב':) דגרסינן התם גבי הא דשמואל מכל דשמואל סבר ידים שאין מוכחות לא הוין ידים⁷³, אפילו תימא הוין ידים כי נזיר עבר לפניו איכא לטפוקי אף דלא כלום קאמר הוא, פירוש כי אמר איזה אהא ואין שם ידים מוכחות לא כלום אמר דלא מפרש מידוי وكא סתים ליה לגופא דעתינו, שמעת מינה דההיא, לעולם קסביר שמואל

מספקא ליה וחישיןן מדרבנן, כלומר אם רבנן גورو שלא יהיה קידושין, ומבלבד דחוק הלשון, אף גם היכן מצינו בכ"ג דרבנן החמירו יפקעינהו לקידושין, וכי חומרה היא זו הא קולא היא ע"כ (יד דוד).

71. וכן כתוב במאירי והוסיף: יאעפ"י שקצת מפרשין חולקים בו, חז"ן מכבים אין לחוש בכור, ועי' בח"י תלמיד הרשב"א ז"ל.

72. וכן נראה בח"י הרשב"א לעיל ד"ה אבל נתן הוא כו', בשם התוס' ובתוס' הרא"ש שם, יבתוס' ר"ז הוקן.

73. במרות שלפנינו גירסת אחרת, ועי' ש בתוס' ד"ה ה"ג, ובבח"י תלמיד הרשב"א ז"ל.

היכא דיהיב כספא בין דamar מוכר שדי מכורה לר בסוף זה בין דamar ליקח שדר קניתה לי הו זביני זביני⁶⁹, אבל חכמים גورو נתן הוא ואמרה היא אטו נתנה היא ואמרה היא, (א"ת) [אי נמי] אטו שטר שכתו בז הריני מקודשת וננתנו לה דaina מקודשת בכך כדאמר לךמו [דף ט]. הלכתא נינהו ואסמכינהו רבנן אקראי, וכדבעין למכתב קמן בע"ה.

ודקאמר השטא נתן הוא ואמרה היא ספיקא हוי. הכי פירושו חנא דבריתה ספוקי מספקא ליה אי גورو רבנן [בנתן] הוא ואמרה היא ואפקעינהו לקידושי או (לה) [לא]⁷⁰, ולהכי סתם לר רישא וסיפה דסתורן אהודי להודיעך דאסטפוקי אסתפקא ליה וחושיןן מדרבנן לשפק זה, וחולצת ולא מתיבמת, וכי הוה משני מעיקרא רישא דוקא, הוה פשיטה לנו דרבנן גورو ואפקיעינהו לקידושים.

הרינו אישך הרינו בעליך וכו' אין כאן בית מיהוש. ונראה דafilו אם היה מדבר עמה על עסקי קדושה, די שתיק ויהיב לה הו קידושה קדושיםן כדקיימה לנו [לקמן ו']. אבל היכא דיהיב לה ואמר לה בהני לישני אינה מקודשת כיוון דבתורת מקיח את עצמו יhab לה כספא⁷¹.

69. במאירי: כתבו התוס' שקניית הכסף שבפרקע דינה כקניית הכסף שבגירושין, כו', ואין נראין הדברים אלא כל שהולך נוחן יאמר איזה מהם, קונה, וכל שהמוכר נוחן לא קנה ע"כ.

ועי' בתוס' ר"י ז' שמרפץ, דהפסק הוא, שיש לומר קדושים הן דומיא דשזה שבין אם המוכר אמר לו שדי מכורה לר, בין אם הקונה אמר שוך מכורה לי במנה זה וקיבל המוכר קנה, או דילמא יש לומר שאני הכא דכתיב כי יכח אישiscal הלקיחה עשה האיש בין הנחינה בין האמירה ועי' במשנה למלר, אישות פ"ג ה"ב, ובאבי נור (אבהע"ז סי' שצ) ובבח"י רעקב"א.

70. וכי הנראה כוונתו לומר דהכי פירושו ספוקי הודפס באתר אוצר החקמה tablet.otzar.org עמוד 21

דף ו' ע"א עצורתו. דכתיב [שםואל א, כא] כי אם אשה עצורה לנו, כלומר לא הייתה עצורה לנו כי אם מתחמל שלשות⁷⁴.

לקוחתי מהו. ואף על גב דתניתא לעיל הרי את קנויה לי מקודשת, איך לספק בלקוחתי דאך על גב דמשמעו לשון קניין, מיהו משמע נמי לשון לקיחה בעלמא, כדכתיב קחן נא אלין,anca לכה נא אקחך אל מקום אחר [בראשית מה, ט, במדבר נג, כו].

ויהודה הויא רובא דעלמא. ואי קשיא הא דתניתא⁷⁵ המקים קוצים בכרכ לוקה, שכן בערבייא מקיימין קוצים למיליהם, מאי שנא החט דלא קשיא לך וערבייא הויא רובא דעלמא. י"ל שאני הכא דלהכי קשיא לו לפי שכל המקומות חולקים בלשונותם זה מזה ואי ביהודה קרו לאروسה חרופה לייכא למליף מינה לשאר מקומות דלהוי חרופא לשון קדושים, ממורי נר"ז. ועוד י"ל דהחתם היינו טעםא דגמרינן לעלמא ערבייא משום דבערבייא שכיחי גמלים טפי משאר מקומות, וכדאמריין בפרק מציאות [נחותות טו.] גמלים של ערבייא אשה גובה פרנה מהם, וכיון דהחט מקיימים קוצים למיליהם למדנו דראויין לקיימים למילים אלא דבשאר מקומות דלא נפשי בהו גמלים אין דרך לקיים קוצים בכרכים לצורך גמלים⁷⁶.

האומר חרופתי ביהודה מקודשת. והא דלא אמרינן בטליה דעתם אצל כל אדם כדאמרינן [שבת דף צב] המוציא משוי על ראשו (כהוץל) [בהוץל] פטור ואת"ל

חנינה מ"ט דר"א שכן בערבייא מקיימין קוצים בשודות למיליהם.

76. וכן כתבו בתוס' שבת (צב: ד"ה ואთ"ל כו') ויל דהחתם חשוב מנהג ערבייא דכל העולם נמי אם היה להם רוב גמלים והוא נמי מקימי כו'.

ידים שאין מוכחות הוין ידים בעלמא כי הכא דאמר לה הרי את מקודשת (לי) דפריש ליה לגופיה דעינינא דהינו קדושין, ואית דgresci התם לימה קסביר שםואל ידים שאין מוכחות הוין ידים, פירוש דקה סלקא דעתין דכי נזיר עבר לפניו נמי ידים שאין מוכחות הן, ופרק ליה לעולם לא הוין ידים וכי נזיר עבר לפניו ידים מוכחות הן דליך לספק במידי, והשתא אתיא שפיר סוגיא זו בהדי מסקנא דהחתם קא סמיך הכא ופרק מינה דשםואל אדشمואל ופרקינו לה בדאמר לה ליג, וקיים לא הכא כדמסקין הכא דידיים שאין מוכחות לא הוין ידים, והכא נמי קאי כדشمואל בריש מסכת נדרים [וזר ה], אבל בפלוגתא דרבי יהודה ורבנן אי צריך למכתב ודין דרבנן סביר לא צריך למכתב ודין, ור' יהודה סביר ידים שאין מוכחות לא הוין ידים ואחריך למכתב ודין בההיא פלוגתא קיים לא כדרבן. ואף על גב זקיים לא הכא ידים שאין מוכחות לא הוין ידים, התם בנדרים [ו.] מתרץ לה דאך על גב דליך ודין ידים מוכחות הוין שאין אדם עשוי לגרש אשח חברו, והא דאמר אבי בפ' המגרש [גיטין פ"ה] האי מאן דכתיב גיטה לא ליכטוב ודין אלאandan וכו' לאו משום דסבירא ליה קר' יהודה, דאבי גופיה סבירא ליה במסכת נדרים, ידים שאין מוכחות הוין ידים, אלא הכא קאמר האי מאן דבעי למכתב גיטה ורוצה לכתוב שם ודין לשופרא דשטרה לא לכתוב ודין דआ"ג Dai לא כתיב ליה כלל כשר כי כתיב ליה ולא כתיב ליה כדיינה מגרע גרע בהכי וכדמפרש טעםא התם.

74. וכן כתבו בתוס' ד"ה עצורתו ליישכ פירוש רבתוחיו של רשי".

75. לפניו בגמ' שבת (קמד:) וב"ב (קנו:) איתא, דתנן (כלאים פ"ה מ"ח) המקים קוצים בכרכ ר' אלעזר אומר קדש וחכמים אומרים לא קדש אמר רבי

לדיין מספקא לנו, ואיהי מנא ידעה, ובהני דפשיטה לנו בבריתא דלקודשין משתמע כיון הרוי את ברשותי הרוי את זקוקה לי אף על פי שאינו מדובר עמה על עסקיו קדושיה מקודשת מספק שכיוון לדידיין דפשיטה לנו בהו דלשון קדושין הו אמרין אני נמי ידעה.⁸⁰

ופרש"י זיל דגיטה כדי נסבה בגט אע"ג שלא ידעה מגורשת דבר עיר כרחה מגרשה ולא בעינן דעתה⁸¹, ובפ' הנזקין (גיטין נה) גרסינן מעדותו של ר' יוחנן בן גודגדה למדנו אמר לעדים ראו גט זה שאינו נותן לאשתי וחזר ואמר לה כניסה שטר (חוב) וזה מגורשת וכ"ר מהו דתימא כיון דאמר לה כניסה שטר חוב בטولي בטלה קמ"ל אם איתא דבטליה לעדים הוה מיר להו, מ"מ פשיטה לנו דאי יהיב לה ושתיק ולא אמר מיד כיון כל שכן מגורשת, והא דקיים לנו (גיטין עט). בנתן לה גט והוא ישנה נערה וקוראה והרי הוא גט אינו גט עד שיאמר הא גיטיך, התם משום דישנה לאו בת איגרושי היא שאינה יכולה לשומר גיטה ולכך צריך שייאמר לה אחר שנערוה הא גיטיך⁸², וכייל בחරשת שהשייה אביה שיווצאה בגט כר' יוחנן בן גודגדא, ומשמע

ובפרש"י שלפניינו נראה דגם סובר כן, ובחי' הרשב"א הביא בשיטת רשי' ואכללו ליישני קאי, אפילו הנהו דפשיטה לנו דמקודשת, וכותב ביד דיד שהיה לו נוטחה אורתת ברשי', עי"ש.

81. וכן כתוב בחו' תלמיד הרשב"א זיל בשם רשי' והרב אב ב"ד זיל, אבל ברשי' שלפניינו דיה' במאי עסקינו כו' וכן בהנוך ליישני דגירושין כו', נראה דשאלת הגמ' הייתה גם בגירושין, עי' בחו' הרשב"א גיטין (עת). ובחי' הריטב"א כאן, ובתוגנות הרש"ש.

82. בתוס' שם דיה' אינו גט כו', כתבו דרי' היה מצדיך לנוטה גט לאשותו לומר הי' גיטיך גם הרוי את מותרת לכל אדם כו' שתדע שהיא מגורשת ולא תהא חhortת, דברינו שהיא משלחה ונינה חhortת.

אנשי הוצאה עושים כן בטלת דעתם אצל כל אדם, ייל התם משום דהוא עיר אחד בלבד אבל יהודה מחנה היא, וארץ נקראת, כדכתיב (דברים לז, ב) בארץ יהודה ותנו נמי [כ"ב לח] שלש ארצות לחזקה וכורין⁸³, אין משום דיהודה יש להם על מה שיש מוכו כתיב נחרפת לאיש⁸⁴, אין לפי שהמקומות חולקים בלשוניהם, אי איננו קרו לאורה חרופה ליכא למימר בטלת דעתם וכו'.

ומדרתני האומר חרופתי ביהודה, משמע התם דוקא אבל בשאר מקומות פשיטה דאיתנה מקודשת, ומהכא אפשרה לנו בעין ואף על גב כתיב נחרפת לאיש כיון שלא כתיב גבי קדושים גמורים דאהנו ליכא אלא אשם לא גמרינו מינה ללשון קדושים גמורים, ויש לחמה על מה שכותב הר"ר משה⁸⁵ הרי את ל Kohoteti הרי את חרופתי וכן כל כיווץ זהה הרי זו מקודשת.

במא依' עמקינן אילימא בשאיין מדבר עמה וכו' מנא ידעה. פירוש אפילו אי הני ליישני לקדושים משתמע, אי איהי לא ידוע דלקודשה קאמר לה, אינה מקודשת, וכיון שאינו מדובר עמה על עסקיו קדושה ודאי לא ידעה דהא הני ליישני

77. וכעין זה תירצzo בחו' תלמיד הרשב"א זיל, עי' בתוס' ר' הקון, ובחי' הר"ן שבת שם.

78. כלומר אפילו למ"ד בשפהה כנוניות הכתוב בדבר, מכל מקום אסמכתא هو לגבי יהודת, עי' בחו' הרשב"א והר"ן.

79. הרמב"ם אישות פ"ג ה"ז, סתם ולא חילק בין יהודה לשאר מקומות, וכבר הקשׁו כן בחו' הריטב"א ותלמיד הרשב"א זיל ובר"ן ובמאירין, ותירצzo דקיים לנו דבחזיה שפהה וחזה בת חורין הכתוב בדבר, וכן פסק הרמב"ם שם פ"ז ה"ג, והו נחרפת ליישנא דקידושין לכל העולם.

80. וכן כתבו בחו' תלמיד הרשב"א בשם בעל העיטור זיל, ובחי' הריטב"א דזה עיקר הפירוש, ובתוס' ר' הקון, וכן נראה בדברי הרא"ש סוף סי' ב, הודפס מאתר אוצר החכמה tablet.otzar.org עמוד 23

אלא במשיכה והדר בעי בחר וקרקען דקרקע נקנה בכסף מהו⁷⁵, ממורי נר"ו.

אי דאמר לה בכל דהוא דכולי עלמא לא צרי כי שומא. פירש"י זיל דאי יhab לה סחמא כמוון אמר בכל דהוא דמי⁷⁶.

דף ח' ע"א ישיב אמר רחמנא. מدلא כתוב יתון דישיב משמע כל ملي דמייקמה בהו השבה, וקרוי לה להך השבה כסף מקנתו אלמא בתבואה וכליים נקנה⁷⁷, ואית גבי אשה מנא לנ דשווה כסף דהיכא דלא רבוי קרא לעבד עברי ככסף דמי, מדאיצטריך קרא לעבד עברי ולזוקין דכתיב בהו כסף, ישיב, משמע דהיכא דלא רבוי קרא, כסף דוקא בעינן⁷⁸, ייל באשה דמדעתה מקניה נפשה וכן בכל הקניין דעלמא לא אצטראיך לנ קרא דשווה כסף מקנו כיוון דחויבליה למKENA שווה כסף כסוף, אבל בעבד עברי ובזוקין איצטראיך קרא לאשMOVUN דאדון ונזוק על כורחיהו מקבל שווה כסף, והכא כי הוה ס"ד דאיינו נקנה בתבואה וכליים הוה מציא

לי בכל דהוא, אלא כיוון שלא אמר לה שם שניין כך וכך, אלא כמו שהן, כמוון דאמר בכל דהוא דמי דבציר מפרותה לא שוו, וכ"כ בח"י הרשב"א והביא ראה לה, ולא כתוב שכן פירש"י, ועי' בתוס' (ז:) ד"ה ורב יוסף.

לכוארה נראה דכוונת רבינו לאפוקי פירש"י שפירש בר"ה ישיב כו' וכיוון דמייפריך ביה איקנוי נמי מקנה ביה כו', מכח סברא, אבל ביד דוד פירש ברש"י כפירוש רבינו, עיי"ש, וכן פירש בח"י תלמיד הרשב"א זיל בשם הראב"ד, ועי' בח"י הריטב"א שפירש וכיוון דמגער פדיונו בשוה כסף הוא הדין שננקנה בהן דכתיב כסף מקנתו, והיינו נמי ליישנא דישיב, ע"כ ועי' ברש"י לקמן (יד:). ד"ה שmagurah כו', אלמא בכסף נקנה Dai לא קנאה בדים Mai מגערעה, ובחי' הריטב"א שם בשם ר"ת.

ועי' בתוס' לעיל (ב.) ד"ה בפרטה כו' מה שתירצ'ו וכו' בשאר הראשונים כאן ושם שהאריכו, ועי' בשער המלך אישות פ"ג, א.

דלא בעינן אפילו רמיזה בעלמא. וכן נמי דעת הראב"ד זיל⁷⁹, וייל דודאי ציריך לאודוועינהו לסתהדי דלשות גיטא קא יהיב לה ניהלה Dai שתיק ולא אמר לעדים מיידי ולא היה מדובר עמה על עסקיו גיטא יהיב לה ניהלה אינה מגורשה. אלא איך אמר להו לסתהדי ראו גט זה שאני נוחן לאשתי, א"נ שהיה מדובר עמה על עסקיו גטה קמייהו דסהדי, והוא דאקשין מאה ידעה הוה לו לאקשוייה מאה ידעי דהא לא בעינן בגט אלא דעת עדים בלבד, אלא אטו קדושי דבעינן דעתה נקט מאה ידעה, ועל דרך זה כתוב הרץ' אלא שאמר דבגט או בדעת העדים או בדעת האשה סגיא⁸⁰, והרבא"ד כתוב דגבי גט ציריך שייהו עסוקים (א"ה כאן חסר וחבל על דאבדין).

דף ז' ע"ב בעי רב פפא בתך ופרטך וכבו' בעי רבashi בתך וקרקען בפרטה וכבו'. תחילת בעי בתך ופרטך ממשום דפירה מטלטلين ואין נקנין

38. ובחי' תלמיד הרשב"א זיל כח בן בשם הרב אב ב"ד זיל, ובשם הראב"ד כתוב דודאי בגירושין נמי בעינן דעת דידה נהיה זבעל כרחה מתגרשת אבל מיט ציריך שיודיעו אותה שגת הוא נוחן לה כו', וכ"כ הרמב"ם בה' גירושין פ"א, ע"כ, וכן רבינו בסוף הקטע הביא והרבא"ד כתוב כו'.

34. וכן כתוב בח"י תלמיד הרשב"א זיל בשם הרוז"ה זיל בעל המאור, וכן הוא בהמאור הגדל ר"פ הורק עיי"ש, ובמחלמת ה', ובתוס' ר"י הוקן, ונראה דהוא הדין גבי האיבעות של קידושין העדים יודיעים שלשם קידושין נתן לה דאליה אפילו ספק קידושין אין כאן דהוי מקדש בלי עדים דין חוששין לקידושין.

35. בתוס' ד"ה בתדר כו', הוסיפו כיוון דסורה אין נקנית בכסף שדיןא להו בחר בתו, ופרטך במשיכה קאמר, ואולי כוונתם לתרוץ מה שהקשה הח' תלמיד הרשב"א זיל בשם הרשב"א זיל, והא דומיא דעתה וחמור הוא ולא קנה עיי"ש.

36. נראה כוונתם דין ציריך לומר בסירוש והתקדשי הודפס מאתר אוצר החכמה tablet.otzar.org עמוד 24

חליפין בידמותה החליפין בתבואה וכלים ולא בכיסף, ומשום הכי מקשין מינה לדבר נחמן, ממורי נר'יו.

סלקא דעתך אמיןא כיון דמקרבת אהנתייה וכו'. ולהאי תירוצה נראה דנקנה הוא הכליל⁹² אף על פי שאין בו שווה פרוטה בתרות החליפין דמעיקרא כי הוה משניין ואינו נקנה בתורת התבואה וכליים מגזרת הכתוב הוא דסלקא דעתין דיינו נקנה החליפין והשתא לא איצטריכא להא.

אלא לאו אף על גב דשוי כיון שלא קיizi. אין בנו פדיי, ונפקי מינה אם נאבדו אותו ה' סלעים שאין בנו פדיי⁹³, אין לאוסופיה חומשא ואי לא קץ להו ניהליה עד לאחר שלשים יום מוסף חומש⁹⁴.

לא אמרן אלא [כגון] רב כהנא דגברא רבא הו. דאיןיש אחריני אף על גב דבר לדידי חזי לי ייל אערומי קא מערים. אבל כגון רב כהנא דגברא רבא הו ודאי לא מערים⁹⁵, ובגעלה זה בחמש סלעים נמי

למלך עבדים פ"ב, ובхи' רעק"א, ובפנ"י ליקמן יד.
93. זוממי להא דתנן (בכורות נא). המפריש פדיין בני, ואבד חיב באחריותו.

94. וכן כתבו בכנסת הגדולה יריד סי' שה ס"ק טי, הובא בר"ט אלגוי פ"ח ס"ק עט, בשם אר"ח י"ד כי"ז ו"ל: ואמרו רוזל, עברו עלי לי יום ולא פדראו חיב להוטיף חומש ע"כ. ותמהה מדווע לא נמנה במתנני" (ב"מ נה): גבי חמשה חומשין הן, וכן תמהו הרמביין בהלכות בכורות שם, ובשות' מהר"י קילון סי' קלג ס"ק ג' על מה שכח בא halachot גזולות ה' בכורות שכל הפודה בכורו – בין ביום ל' ובין לאחר ל' – מוטיף חומש, דכל מאן דפרק קדש מוסף עלייה חומש, שנאמר ואמ המקדיש יגאל את ביתו כו', וכותב הרמביין דעתו הוא עי"ש.

95. וכן פירשו בחו' הרשב"א, ובתלמוד הרשב"א ויל בשם רש"י ועי' בשער המלך, מלוה ולוה, פ"ט

לאקשוי לייה דבכל מקום שוה כסף ככסף, אלא דכיוון דaicia קרא אלט לו לאקשוי מינה, וקרא להשבה הוא דaicatrיך דבעל כrhoו ישיב לו חבואה (וכולם) [וכלים] ויגאלנו.

אלא לאו דאית בהו (שם) [שוה פרוטה] וכו'. ודאי משמע דליישנא בתרא אויל ופשיט⁹⁶, א"ת אמאי לא דחיןן קרא כגון דאמר חמשיין ושוה חמשיין, ליכא לאוקומה דודאי קנה, דגמרא (פקיע) [בקיא] בשומה וסמה דעתה⁹⁷, למיקץ נמי הא קיז ליה. דמידי דקייז דקאמרינן לא שישום בשעת הקニアה על פי בקיין אלא כיון דשימה קונה נהילה ואשתכח הци אחר כד.

ולרב נחמן דאמר פירי לא עבדי חליפין. א"ת לישני ליה איינו נקנה במא שתבואה וכליים נקני דהינו בחליפין דאף על גב דפירות לא עבדי חליפין נקני הן בחליפין⁹⁸, ייל דיקא ذקרה קא דיקינן דכתיב מסוף מקנתו ומהו משמע למעוטי הци מקנתו בכיסף היא דהינו בדים ולא בתבואה וכליים דהינו

הויל האנטון

89. בפנ"י ד"ה אמר רב יוסף מנא אמיןא לה דתניא מסוף מקנתו כו, לכוארה מלשנאי בתרא דaicia דאמרי דוקא קאי, וא"כ לישנא קמא לא אמרה רב יוסף מעולם מיהי לפי מה שאפרש בסוף הסוגיא קאי שפיר נמי לישנא קמא עיון עליה. ע"כ.

90. עי' בפנ"י ליקמן בסוגיא דעגל והשכתב דפלירוש המהרש"א שם ציריך לומר זהה דאיתחה לא בקיאה בשומה, לאו דוקא איתחא, אלא הכהן נמי איינו בקי בשומה עי"ש, ועי' בחו' תלמיד הרשב"א זיל, דרכב"א זיל, ד"ה ההוא גברא כו.

91. וכן הקשו בחו' תלמיד הרשב"א זיל בשם תיס' ובхи' הריטב"א, ועי"ש מה שתירצו.

92. יתכן צורך להגיה "בכל" דהורי עבד עברי בדברת הביריתא, עי' בחו' תלמיד הרשב"א זיל שנסתפק בזה אי משום גיררת הכתוב או משום דלא שייכי החליפין אלא בדבר שיש לו קניון הגוף עי"ש ובתוס' ד"ה ומאי ניהו כו, ועי' משנה

כא מקדשה ליה מדקאמר לה במנה ואפ"ה לא בטל תנהה וישראלים, כל שכן היכא דמתנו בהדייא ואין התנאי כפול דתנהה הויש⁹⁶, ויל' הכא כיון דעתיקר קדושים במנה תלינחו דתקדשי לי במנה קאמר, מגמר לא גמרי קדושים אלא במנה ומיחל הاء דקא מתחלי מהשתא כיון דמקבלה דינר, אמריןן מגمرا גمرا דעתה לאקנוי נפשה מהשתא לכשיישים לה מנה, אבל אי אמר לה התקדשי לי על מנת שאתן לך מנה ולא כפלה לתנהה קדושים מהשתא קא מגMRI וחילוי ואין כח בתנאי למעקרינו
אף על פי שנתבטל, (ד"ח).

וישראלים. ולא מצי למתחיעיה בדיןיא שישראלים לה די בעי מקיים תנאה אי בעי לא מקיים תנאה⁹⁷, מיהו אפילו אמר לה אין בעתי שאשלים ליד מנה לא מעקר קדושי דלאם למחר ולוימא אחרוני קא הדר ביה ומקיים לה, ולכ' מאית בלא קיימה ודאי איגלאי מלתא דאייעקו להו קדושי מעיקריו ואינה זקופה ליבם.
מתיבי כו' והיה מונה והולך. למאי דקא סלקא דעתין השטא, לא הוה ציריך למוחני מונה והולך, אלא אידי דבעי למימר אפילו בדיןර האחרון נקט מונה והולך.

ועי' באבני מלואים סי' כת ס"ק יד שכן דעת הרא"ש גיטין שם, ושיש רашונים שחולקים בזה עי"ש שהאריך, ועי' במאורי וכרא"ש כאן ובקרבן נתנהן.

99. ובחי' הריטב"א כתוב: ומשברא שכופין אותו להשלים או לפטור אותה שלא יעגן אותה, ואמרין להיא או כנוס או סטור, ע"כ, ואין זה סתרה לדברי רבינו דיל' דרבינו כותב מצד דיני התנאי, והrittenbach מורה לות, אלא מצד הסברא שלא תשאר עוגנה לעולם כופין אותו, ועי' במאורי שכחוב: ומכל מקום נחלו המפרשים אם היא יכולה לכוותו להשלים אם לאו עי"ש וכח' תלמיד הרשב"א ויל': וישראל בעל ברחו כו' ועי' בקצתו

כגון שיש לו לעשות סעודה ושוה לדידיה אותו עגל ה' סלעים. ואיכא דאמרי רב הכהן דגברא רבא הוא אף על גב דלא אמר לדידי שווה לי כיון דקבלינהו בה' סלעים אמריןן לדידיה שווה ליה, ואנייש אחרינו עד זקאמר לדידי שווה לי ה' סלעים אודועי רב הכהן לדידיה שווה ליה, והוא אמר קא מזוע בעלמא לדידיה שווה ליה ולא דאייצטראיך ליה למימר הכי דהא ע"ג דלא אמר נמי פDOI, ולא נהירא. א"נ יש לומר אמר לדידי שווה לי אין בנו פDOI בכר עד דמוכחה מלהא לדידיה שווה ליה ובאייש אחרינו לא מוכחה מלהא⁹⁸.

כ' הא דמר בר רב אשיה כו'. פירש הראב"ד זיל ולא אמריןן דמצី למימר שווה לי אלא כגון דשקליל לי ברביע יותר על דמיו ונמצא בו וכי הא דמר בר רב אשיה, אבל אי שkil לה בפלגא או בתלתא בכולי האי לא אמריןן לדידה שווה להם⁹⁹.
וזקאמר ר' אלעזר התקדשי במנה בו הרוי זו מקודשת ישראלים. לכוארה נראה למורי יציו למפשט מהכא דלא בעיןנן תנאי כפול בקידושין וגיטין, דהא הכא דמשום תנאה לא מתנו אלא דאייכא גלוי דעתא דעל מנת שישראלים לה

שהביא מחלוקת הראשונים אם נוקין גובה ממשעבדי כלל עדין, והוכיח גם מוכרי רבינו דאיינו גובה עי"ש באריות.

96. וכן פירשו בחו' הרשב"א והrittenbach, ובהרמב"ם בכורדים פ"י א, ז, נראה דכל כהן יכול לומר לדידי שווה לי, וכבר חמהו עליו בחו' הרשב"א ותלמידיו הרשב"א זיל ועוד עי"ש, ובמאורי, וכרא"ן.

97. וכן כתוב במאורי בסרט יש אמרים דוקא שווה ארבעה בחמשה שכך דרך ליקח בשעת הצורך, ואני רואה צורך בכר ע"כ.

98. וכן כתוב בחו' הרשב"א: יש מוקרכין מכאן דבעל מנת איינו צריך לתנאי כפול ולכון קודם ללאו כו', וכו' דעת רבינו אלפסי זיל (גיטין עה:) כו'. ע"כ,

והגאון ר' יצחק ז"ל לא איתתי הא דברashi וכחוב שינויו קמא דרישא וסיפה במנה זה, משמע מדבריו דמנה סתם ע"ג דמונה והולך כיון דאמר לה דינר מקודשת לאלתר,ותימה הוא דברashi בתרא הוא והלכחה כותיה. ואפשר שהייתה דעת הגאון דמלתא דברashi פשיטה היה שם נתן לה דינר בעודו מונה והולך ודאי לא מקדשה ביה זהה ודאי סמבה דעתיה אשרא, אלא אף על פי שפסק מלמנות קא משמען דמנה זה אינה מקודשת, ומונה והולך דקחני לאו לימירא דיביב לה בעוד שmono והולך דבها אפילו במנה סתם אינה מקודשת, אלא הכי קאמער והוא מונה והולך ונוטן לה ולבסוף כשנתן לה פסק מלמנות ושיר גביה דינר אחרון שלא נתנו לה אינה מקודשת וצ"ע.²

בכלא דשמעתא אמר לה התקודי לי במנה ונתן לה דינר הרוי זו מקודשת וישראלים כדר' אלעזר, ואם נתן לה מנה חסר דינר והודיע דמנה חסר דינר קא יhib ובודעתו להשלים לה אינה מקודשת דסיפה למתחבעה ולא סמבה דעתה, ודוקא בחסר דינר אבל בחסר סלע ושני סלעים לא כסיפה למתחבעה, ואי אמר לה מנה זה אף על פי שחסר טובא דלא כסיפה למתחבעה, אינה מקודשת, וכיון דאמר לה זה סברה המנה מזומן בידו וייב לה כלו להתקdash בו וכי ייב לה פלגא סברה ישראלים החצי ומקדשנא לי בתר הци, וכן אמר לה מנה סתם וייב לה פלגא דמנה ולא אודע כמה ייב לה לא אמרינן בהו הרוי זו מקודשת וישראלים דבי קבלה ליה סברה מנה אית בהו ולא איתקדשה ליה

כסברת רבינו, וכן הוא שיטת הרא"ש, (יד ייד ועי"ג בעצמות יוסף).

2. עי"ג בח"י תלמיד הרשב"א ז"ל, ובר"ג, ובתוס' ר"ה הוקן לקמן (ט).

רבashi אמר מונה והולך שאני. פירוש בכך שהוא שהוא מונה והולך אם נתן לה דינר לא אמרינן דלאחר מקודשת וישראלים דבי קא מקבלה דינר אדעתא לאשלומי לה מנה לאלתר לאייקודי בכמה קא מקבלה ליה, זקא חזיא ליה שהוא מונה והולך וסבירה מנה מונה לי והולך, ואם פסק מלמנות ונתן לה דינר ודאי מקדשה ביה וישראלים.

ודקשייא ליה למורי נר"ז לשנויות דרבashi, מי שנא דנקט בסיפה מנה זה אפיקו במנה סתם אם נמצא חסר דינר או דינר של נחוות אינה מקודשת דסיפה לה למתחבעה, ופלוגתא היא בפ' האיש מקדש ולקמן מו ע"ז ואפי' למאן דאמר לא כסיפה לה למתחבעה, הכא כיון דיביב לה כולה מנה חדא אם חסר דינר ודאי אינה מקודשת דסבירה כולי מנה קא ייב לה וכמנה זה דמי, ויש לדוחק דלהכי קרי ליה מנה זה דמנה זה דמי כיון דאייה סברא דכמה מנה קא ייב לה, מיהו איכא לאקושי לשמעינן לה אפיקו במנה סתם ע"ג דקא מודע לה דחסר דינר הוא אינה מקודשת דסיפה לה למתחבעה, וויל משום דפלוגתא היא לא איירי בפלוגתא, ולשוניין קמא דמותביבין רישא וסיפא דהכי קתני ופרושי קא מפרש מצי למימר דהכי קתני כיצד כגון דאמר לה התקודי לי במנה זה וכן אם נמצא חסר דינר או דינר של נחוות כו', ומיררי בין בינה זה בין בינה סתם, ועל כרחך כיון דפרושי קא מפרש, נמצא חסר דינר בכא באפי נפשה היא דהתקודי לי במנה זה פירוש דרישא הוא, כל זה מבורי נר"ז.

החוון סי' רמא ס"ק ט, ובאנני מלואים סי' כט ס"ק א, ועי' וכתות' ר"י הוקן.

1. וכן כתוב בח"י הרשב"א בשם רבינו חננאל, ועי"ג בשער המלך (אישות פ"ח, יד) שכחוב בדעת הטור הודפס מאתר אוצר החקמה tablet.otzar.org עמוד 27

מייריו דאייהו קנייה לההוא משכון (ל) עבור מעותיו דמנה יש כאן משכון יש כאן, והשתא קשיא לי דהא ר' יצחק במשכנו שלא בשעת הלואתו מייריו דקני ליה למגריה⁶ וכדאמרין בעלמא [כ"מ פב]. אימא דשמעת ליה לר' משכנו שלא בשעת הלואתו משכנו בשתת הלואתו מי אמר, והכא דאפיילו דברמשכון ובשעת הלואתו עסקינו ומשום דמנה יש כאן משכון יש כאן למה לי דר' יצחק ומאי ראייה היא מילתיה דר' יצחק למשכון דבשעת הלואתו, ויל' דהכי קאמר כיון דאמר ר' יצחק במשכנו שלא בשעת הלואתו דקני ליה למגרי ניליף מינה למשכון דבשעת הלואת דקני ליה מיהא לשubar מעתיו ומצי לאקנויי לאחריני זכותא דעת ליה בגזה במשיכתו, וכי האי גונא מפרש הא דתניא בפר' השולח (גיטין זך לו) המלה על המשכון אין שביעית ממשטחו ואמרין הטעם שאני משכון דקני ליה כדרא' יצחק והטעם ודאי המשכון דבשעת הלואת מייריו מדקתי המלוה על המשכון כדדייקין בפ' השוכר את האומנין [ב"מ דף פא].

והו מצי לשינוי ליה הטעם במשכון (דידה) (בידה) אלא דפלוגתא דר' יוסי בר יהודה ורבנן היא ולא בעין לאוקומה בפלוגתא?

ולענין מודה מקצת (חשבון) [משכון] הילך הוא דהא קני ליה אידר

מעותיו, כדתנן (ב"מ קיג.) שלשים יומם ולהלן מוכרו בכ"ד דליהי משכנוו כ"ד כדי שיפרע הובו ממנו כמ"ש בחוס' ר"ד וכש"ר חרים סי' עב ס"ק ט, ועי' בפנ"י גיטין (לו). ובאבני מלאוים סי' כח ס"ק קט.

7. לקמן (יט). ואמר רבא א"ר נחמן המקדש במולה שיש עליה משכון מקודשת מדר' יוסי בר' יהודה כו', ופירש רבינו שם, במלוה דידה שהנicha לו משכון עליה כר' קמ"ל רב נתמן דודאי דעתה

אלא אדעתה דכולימנה, ואי מנת דעתה ביה דינר של נחשות יhab לה וחזיא ליה ודאי סברה וקבלה בין במנה זה ובין במנה סתם, ואי לא ידוע דשל נחשות הוא כגון דיבב לה בלילה אי נמי דשכיח ליה בין זואי אינה מקודשת, ואם נמצא בו דינר רע דיוואה על ידי הדחק הרוי זו מקודשת ויחליף דודאי דעתה של אשא אמנה דנפיק שלא על ידי הדחק. ואף על גב דאמר רב פפה בפ' הזוחב (ב"מ נב:) שמע מינה האי מאן דמוקי אוזוא נפש רעה מקריב³, אשא ודאי קפדה ביה כיון דלא נפיק אלא על ידי הדחק דכל כבוזה בת מלך פנימה ומשום הциיחליף, וכל כמה דלא מחליף לא גמרי קדושי⁴, וכיון לדידיה לא איכפת ליה אם יחליף לה דהא על ידי הדחק נפיק לא כסיפה למתבעה שיחלפנו לה, ואי ידעה ביה בההוא דינר רע כי שקלה לה למנה איכא למיר דסבירה וקבלה, והוא דלא אקשין גבי דינר רע היכי דמי אי ידוע באיה וכו', אקשין לה גבי דינר של נחשות ומתרצין לה והוא הדין דמתרצה לה הциיחליף אמרה יחלפנו לי דמאי איכפת ליה. ממורי נר"ו.

ע"ב הטעם במשכון דאחרים וכדרבי יצחק. ודאי הכא אפיילו במשכון דאחרים שהנich לו הלוות בשעת הלואתו

3. וכן כתבו בתוי תלמיד הרשב"א ויל' ובמאירי, ועי' בחוי הריטב"א.

4. עי' בר"ן שכחוב: ואפשר שאין הקידושים תלויין בכור, ואעפ"י שלא החלפו מקודשת אלא שיש לו להחליפו לה מדין [חוב].

5. אבל בתוס' גיטין (לו), וב"מ (פב:) ד"ה אימור, ובתוס' ר"ד וברא"ש סי' י', פירושו דהכא אירוי דוקא במשכון שלא בשעת הלואתו עי"ש.

6. כלומר לגוביינא, שרשאי למוכרו ולהיסדר

עליהן או מטען ועד כמה שוכר עליהן עד חמשים זוז ומוקמין לה החם, בשבאה חביבה לידו, ליכא לאקושי' במאן קני לה לחביבה דהא מנה אין כאן משכון אין כאן¹¹, הא ליתא דהתרם לאו משום משכון הוא, דהא לאו דוקא בשחביבתו בידי אלא הוא הדין אם שכר עליהן עד חמשים זוז ובאת Ach"c חביבה לידי דנקיט ליה מינה חמשים זוז כמו שכח שם ה"ר משה ז"ל¹², אלא תחם היינו טעמא דכיוון דבר האבד הוא נתנו לו חכמים רשות לשכור עליהם עד חמשים זוז ואם תבא חביבתו לידי מפיק ליהו מינה אבל לא שיתבענו בב"ד חמשים זוז, והאי עובדא (דאכא) [דאכא] זראי בדלא אוחיקו בהיא אמתא מיריב וברשות מוכך הווה קיימא אלא דבני רב הונא אותיבו נסכא עילוה.

התקדשי לי במנה נטלתו זורקו וכוי' **איינה מקודשת**. אי לא אמרה ואיקdash אני לך דהכי קאמרה ליה לא בעינה בקידושיך ומהיבה לשולמי מנה, ודוקא כשורקתו מיד בנטילתה, ובירושלמי (פ"ב ה"א) גרטינן התקדשי בסלע זה ואמרה

ומשכון שלא בשעת הלואה הוא ואם אמר מלאה לא בעין משכון הרשות בידו⁸, ולענין מהילה אף על גב דאמרין המוכר שטר חוב לחברו וחזר ומחלו מחול, אבל היכא דעתה ליה משכון על חובו ומכר לחברו איינו יכול למוחלו, כיון דהמשכון בידו דקני ליה לשבעוד מעותיו⁹, ופשיטה לנו ה"ר מdadarin הבא במשכון דאחרים מקודשת דאלו בשטר חוב אינה מקודשת לשמואל דאמר המוכר שטר חוב לחברו וחזר וכוי' כדאיתא בפ' האיש מקדש (לקמן דף מה).

בני רב הונא זبون אמתא יכו' פריטי אין כאן נמקא אין כאן. ואין כאן משום מי שפרע¹⁰. ואי זל אמתא הכי נמי דמצו למהדר בהו בני רב הונא, ואף על פי שהמשכון ביד המוכר איינו יכול לומר הוайл והמשכון בידי ידי על העליונה, דכיוון דמשכון לא קני מידי כי היכי דמכר יכול לחזור בו לוקח נמי יכול לחזור בו. **זהו דתניא בהשוכר את האומניין** (ב"מ עט). **וחזרו זה בזה** דבר האבד שוכר

9. יצחק חשב היילך, כו' ע"ב. ועי' במארי, וכח' הרמב"ן והרשכ"א.

10. וכן כתוב בחו"י הריטב"א כאן ולקמן (מח.) והוסיף: דודעתה אוכיה שוכנה במשכון, אבל הרמ"א חווים ס"י רמ"א טעיף ב' כתוב וי"א אפילו היה לו שטר או משכון עלייו אפילו הכי הווי מחייב מהילה בדברים בעלמא (מרדכי פ"ק דסנהדרין) ועי"ש בקצתו החושן ס"ק ב.

11. וכן הוכיח מסגיאו הרוי"ח ב"מ (מח.) ובמנוקי יוסף שם, שכן משמע בירושלמי קידושין פ"ב ה"ה וכח' הריטב"א שם,oca, ועי' בר"ן.

12. וכן הקשו בחוס' ד"ה מנה, ועי' בראש ס"י י', ובתוס' הרא"ש.

13. וכן נראה מלשון הרמב"ם שכח בתה' שכירות פ"ט ה"ז: ואם היה להם ממון תחת ידו שוכר להשלים

אמשכון, מודר' יוסי ב"ר יהודה כו', וכ"כ בח"י הרשב"א כאן והרישכ"א שם, והוא דאמרין לעיל גבי קדשה במשכון מקודשת, במשכון דאחרים לאו דוקא במשכון דאחרים, דה"ה במשכון דידה, אלא דשנינו לה לרוחה דמלחתא כו' ע"כ. ומה שתירץ רבינו: דפלוגתא דר' יוסי ב"ר יהודה ורבנן היא ולא בעין לאוקומה בפלוגתא, ע"כ, תמורה שהרי רבינו כתוב שם: דמדרי' יוסי ב"ר יהודה נשמע לרaben עיי"ש וכן כתוב הרא"ש שם לגבי אומר אדם לבתו צאי וקבל קידושין עיי"ש וצ"ע.

8. בנמקוי יוסף (ב"מ ד.) ולענין מי שמודה במקצת הלואה ורוצה ליתן משכון למולה באותו מקצת אי מקרי היילך או לא, כתוב ה"ר יוסף הלי זיל דלא מקרי היילך כו' ואחרים חולקים עליו כו' עיי"ש, וכח' הריטב"א כאן כתוב: ודוקא בהא, אבל מולה על המשכון, ההוא משכון כיון דקני ליה מדברי

שיטה לא נזע למי

דאיצטראיכא ליה אביך בההיא בבא מיהא, ליכא לאקשויי הא נפקא לנו מאידך בבא.¹⁷ תנם על גבי הסלע אינה מקודשת, דאחווי מתייכא ביה, אבל אי אמרה ליה תנם על גבי הסלע ואיקdash לך ודאי מקודשת¹⁸, וכי תימא אפילו כי אמר לה איקdash לך במא依 מקדשה דהא לא מטי לידי מידי ואיהו נמי לא חסר דאי בעי הדר שkil להו, דבשלמה תנן מנה לפולוני ואקדש אני לך דיהיב מנא לאותו פולוני הא קא חסר אפומה, והוא הדין אי אמרה ליה השיליכו לים או לנهر דודאי מקדשה כיוון דקא חסר ממוני אפומא¹⁹, אלא תנם על גבי הסלע ואקדש אני לך כי יהבינהו על גבי הסלע אכתי מי קא חסר, ייל דאי אויל ליה ושביק فهو על גבי סלע על פיה נכנסו לשמורתה דהא אם נאבדו כיוון שהניהם שם על פיה נתחייב בשמרותם²⁰, דקייל (ב' פ': פ:) שמור לי ואמיר לו הנח לפני שומר חנן והשתא

לו השיליכו לים המלח²¹ או לנهر אינה מקודשת, ומשמע דפליג אגמרה דיון²² מדנקט השיליכו לים דההוא ודאי פשיטה דכיוון דלא נטלתו אחווי מתחא ביה.

תנמ לאבא ולאיביך אינה מקודשת. ואף על גב דקייל (עליל ו:) תן מנה לפולוני ואקדש אני לך מקודשת. החטם קאמרה איקdash אני לך הכא לא קאמרה איקdash אני לר²³ ואמירין דאחווי קא מחייב ביה.

שיקבלום לי מקודשת. ולא מدين ערבע זאמ כן מי קא משמע לו רבא לעיל, וו) בritchא היא, אלא הכא בתורת פקדון קאמרה דליישקלינהוABA
אבא ובشبילי הפקדון²⁴.

תנא אביך להודיעך כחה דטיפה. קשה לי למה לי אביך להודיעך כחה דטיפה והא קתני (פלגי) (פלוני) בediator בבא,ABA
באבא ופולוני הוה סגי לנו, וויל כיוון

17. עי' בთוס' ד"ה תנם ובמהרש"א ובחי' הרמב"ן
ושאר הראשונים.

18. וכן כתוב בთוס' ר"ד ד"ה תנם לאבא כו' והם לשיטחם לעיל בגין תנם לאבא ולאיביך כו', דיש חילוק בין אמרה איקdash אני לך, ללא אמרה.

19. ועי' בר"ן שנחלקו הרמב"ן עם קצת חכמי החרטומים והרשב"א זיל בהוציא ממון לאיבוד על פיה אם מקודשת מדין ערבי, ועי' בראש"ש שנסתמך בואה, וסימן דראוי להחמיר בדבר.

20. ועי' בנמקי יוסף ב' פ' (שם): ואית' וכמה נשחעכד לו לשמר, דודאי שומר לא נתחייב בדברור בעלמא עד דמשיך וכדאמריין (לקמן צט). בדרך שתקנו משיכה בלהונרים, ייל דמשכחתה לה כגון שהגינהה בר' אמותיו בסימטה שם קונות, כו', הראב"ד והרשב"א זיל, ובתוס' שם (צט). ד"ה כרך כרך: לא להתחייב באונסין קאמר רשות' רשות' בלא משיכה חייב בפשיעה, כדאמריין הנה לפני ש"ח, וה"ה שומר שכר בגיןה ואבידה כו' אלא לעניין חורה קאמר כו',

המלאכה עד ארבעים וחמשים זו בכל יום לכל טועל אף על פי ששכבר הפטול שלשה או ארבעה.

21. לפניו ליחא "המלח", ועי' בთוס' סטחים כת.

22. ועי' بحي' הרמב"ן והרשב"א, ובמאייר.

23. וכן תירצוי חמ' הרשב"א והריטב"א ובמאייר ותוס' ר"ד, אבל ברש"י ותוס' וברב"ן תירצוי כיוון דאייהו אמר מעיקרה התקדשי לי אפשר לומר משטה היא בו, ובלחטם משנה אישות ס"ד ה"ד כתוב: זהה נ"ל דבר פשוט שלא פליגי רשוי ותוס' עם הרשב"א, אבל בקרובן מתנאל ס"י יא אות ס' ובמקרה בקריא ועוד מפרשימים נראה דחולקים, וכן נראה בთוס' ר"ד, זצ"ע.

24. ובתוס' ר"ד פירש דאי אמר לומר מטעם שליח לקבלת דמי לא מספרי שליח, אלא היינו טעם דכיוון דאמרה לי תנם לאבא ולאיביך כאילו נתנתם בידיה דמי, ועי' באכני מלואים ס"י ל ס"ק י שביאר דבריהם ושיטת הסוכרים דהוא מדין שליח לקללה, ועי' במקנה, ובקריא שם, ובספר דברי אמרת (להרב יצחק בכור דוד זיל בעניין גיטין ס"ט).

אין לומר כן דלא שייך למימר הכי אלא בשטר²³, דבכיסף כיוון דמשום הנאה מקדשא Mai Aicpat להן אם נטלו מעל גבי קרקע אבל בשטר ודאי נראה דמשטר יציאה ילפינן לה, ממורי נר"ז.

סלע של שניהם מהו. ואית' מי קא מביעא ליה, והא תניא זביבה בתרא דף פד: השותפיין אין קונין זה מזה בחצר²⁴, ריל מיקנא פשיטה ליה דלא קニア ליה למנה, אלא הכי קא מביעא ליה כיוון דאמרה ליה לאנווחינהו על גבי הסלע שיש לה חלק בו לא מיתחוויא מילתא דאתoxic קא מחייב

דאפילו בגט כה"ג מהני, ולא דמי לטלוי גיטר מע"ג קרקע, עי"ש.

23. ועי' בר"ן בריש פרקיון: מיהו איכא מאן דאמר דאי"ג דשה כסוף ככספי לענין קידושין, ה"מ מסלטلين אבל קידש בקרקע, וכן במחיבר לקרקע אינה מקודשת, דמקשינו הוה ליציאה, מה יציאה בקרקע יבמחובר לקרקע לא, אף היה כן, ובחייב הרשב"א שם שכן צחוב הרוב בעל העיטור, והרשב"א והר"ן חולקים דזוקא קידושי שטר מקיים ליציאה ולא קידושי כסוף עי"ש באריכות וכן נראה שיטת רבינו.

ולפי"ז יש לישב חרי תמייה, א) מיBei בגם רשב"ב שליחות בקידושין מנלו, לשם מה ציריך דין שליחות בקידושין, בשלמא בגט ונתן בידה בעיןן, ויר השליה חשיב כיד המשלה, אבל בקידושין אפילו נטלה מע"ג קרקע מהני, וכבר העיר בוה בחו"י הר"ם שם בסוגיא, ינתיבית המשפט שם, ובשותיות עונג י"ט אבע"ז סי' קלוי עי"ש שתרצה שציריך דין שליחות על האמוריה. ב) לשיטת הרשב"א והר"ן ורבינו, דזוקא קידושי שטר מקיים ליציאה, מה מתרצת הגמ' שם זלומדים דין שליחות בקידושין מגירושים מהקיש דויצהה והיתה, עדין קשה בקידושי כסוף שליחות מנלו, ולהניל א"ש דכל שאלה הגמ' הייתה רק אשטר אבל כסוף לא ציריך דין שליחות וסגי בזוכה אפילו אם זכיה אינה מטעם שליחות, או בכואו הכספי קידושין לידה דומיא דטלוי קידושר מע"ג קרקע, ועי' בשורת חת"ס יוז"ד סי' רצוץ.

24. עי' בתוס' ובשאר הראשונים מה שתרצה בוה, ובמגיד משנה אישות פ"ד, כא.

דבשמירתה נכנסו ואיהו לשם קדושים יהיבנהו על גבי הסלע כמוון דקלתתינהו דמי כיוון דאמרה ליה ו أكدש לר'ז.

ואם בז' סלע שלה מקודשת. לא מביא אם נתנים על גבי הסלע לשם קדושים, אלא איפלו אנחינהו ביה מעיקרה והשתא קאמר לה התקדשי לי בכיסף שיש לי על גבי סלע הא קニア ליה סלע שלה וכמן דאתא לידה דמי²², וליכא למימר אתקש הויה ליציאה מה יציאה בעיןן ונתן בידה, לאפוקי טלי גיטר מעל גבי קרקע (גיטין כד). אף בהוויה אינה מקודשת עד דיהיב לידה,

ועי' בתוס' יוט' שם פ"ז מ"ז בשיטת רש"י והרמב"ם דלענין שעבוד להתחייב באחריות תקני משיכה, ועי' בהגחות הגר"א ב"מ (צט.).

21. ובתוס' ר"ז כתוב: ובכולן אם אמרה ואקדש אני לך, נראה לי דהיא מקודשת דבכל לב קאמרה ליה, ובכל מקום שתיתן בצויהו באילו שם בידה דמי, ובר"ן בשם הרמב"ן כתוב דבתנהו ע"ג סלע איפלו אמרה ואקדש אני לך לאו כלות הוא דלאו מידי עבד אפטומה, כי ע"כ, נראה דסובד דלא דמי לדין ערבי דלא נחסר ממונו, די עי' הזර שkill להו כמ"ש רבינו.

אבל בחו"י הריטב"א כתוב דמקודשת מדין ערבי, דעת"ג סלע שהוא מקום האבד במקום שאינו משתמש חשוב הוצאה ממון על פיו, עי"ש בاريכות.

22. בבית שמואל סי' ל ס"ק א: ואם אמר לה טלי קידושך מעל גבי קרקע כתוב בתשובה ר"ז בס"י קנב דהוי ספק קידושין כו', עי"ש ועי' בפתחי תשובה שם, ובאבי מלואים שם בשם מוהורייל ותשובה מורה"ס פאדווי והרמ"א, ומוהרשד"ם כתוב דמתני טלי קידושך מע"ג קרקע, ובאבי מלואים מחלוקת בין קידושי כסוף לשטר, וכי היכי דאתקש ליציאה לענין מחובר ולשמה, ה"ג בעיןן בקידושי שטר נתינה מיד המקדש ולא מהני טלי שטר קידושין מע"ג קרקע כו' עי"ש [ועי' בנתיבות המשפט סי' רמד ס"ק א' שכח בפסחים דבקידושין לא מהני מע"ג קרקע, ויתכן שיש שם טעות לפוס עי"ש]. ועי' בדו"ח לרעכ"א בליקוטים מכתב ג'. ועי' בתוס' ר"ז

(ד"ת). וצ"ע اي אמרה ליה איהו בראשא ואמרה ליה הבא מיהבא מהו, דאייכא למימר הבא מיהבא משמעו חן בתורת מתנה.

נראה מדריגיס הגאון ז"ל רבינו יצחק, תגא דמלכא אי (שדה) שדי לה אינה מקודשת דהכי פירושו אפילו יחב לה תגא דמלכא דאייכא למימר לשם קדושין קבלתיה אינה מקודשת²⁶.

והלבתא שיראי לא צריכי שומא, להכי לא אמר הלכתה כרבבה²⁷ שלא תימה רבה [ורוב יוסף] לא פלייגי אלא בכל דהו, להכי נקט שיראי לא צריכי שומא פירוש שום שיראי ואפילו אמר לה חמישין ושוני חמישין, ואידי דאייצrica ליה למפסק הלכתא כרב סמא אויל ופסיק להני דרבי אלעזר ורב נחמן ע"ג דיליכא עלייהו פלוגתא.

הא לא דמי הר שטרא לשטר זביני. אמרת שטר קדושים מי גמرينן ליה משטר זביני הא מהקשה דהוויה ליציאה אתי לנ', ומאי שנא דקא מקשה והא לא דמי הא שטרא לשטר זביני ולא קאמריןן הא לא דמי הא שטרא לשטר גט, דמקנה קא כתיב ליה לייה²⁸ ייל מהתם לא קשיא, כיון דasha בעל כרכה מתגרשת משום ה hei כתיב ליה בעל לגיטא, אלא הכא לכתחיה אב דומיא דשטר זביני דמוכר בותב, והוא הדין דהווה ליה (למיתבי) [למיתבי] בבורגרת או שאין לה אב דמתקדשת מדעתה אמאי לא כתבה איה ה ררני קנויה לך, והוא דלא אקשינן לה לעיל (זה) גבי כסף דתניא אבל היא שננתנה

ביה וכמאן דאמרה ואיקדש אני לך דמי, והיכא דאמרה ואיקדש אני לך אףלו חנס על גבי הסלע לאחר מקדשת כדכתיבנה וכגון זוול ליה ושבק להו על גבי הסלע שנכנסו בשמרתה וכמאן ~~דקבטלתינו~~ דמי כיוון דלענין שומר בהכי מחיב, ממורי נר"ז.

ואם היהقلب שלה מקודשת. בירושלמי (פ"ב ה"א) גרס וכן לעני, נראה דהא פליגא אגמרה DIDON, ואפשר דסלע שאני דאפורמה יהב לעני סלע דבלאו hei לא הויה יהיב ליה סלע אלא ככר או דינר וכיוצא בו, והיינו דנקט בירושלמי סלע והכא ככר²⁹.

דף ט' ע"א תנא דמלכא אינה מקודשת. ואומר Mori נר"ז דזוקא כי אמרה ליה איהי מעיקרה הבלי חד שוכא והב לי חד כסא דאמריןן דקאמרה ליה הב (השקי) [אשקי] במתנה קאמרה כיון דלשום מהנה תעשיתית תחוללה, אבל אי אמר לה איהו בראשא ע"ג דאמרה ליה הב, לשם קדושים הוא דקאמרה, וכחדתニア לעיל תנם ע"ג הסלע אינה מקודשת ואם היה סלע שלה מקודשת, ונראה לפרש דהשתא הוא דכי אמרה ליה הב לי אינה מקודשת דמעיקרה אמרה ליה הב לי חד שוכא ואיהו אמר לה אי יהיבנא בתורת קדושים מקודשת לי וכי אמרה איהי בתר hei הב משמע הב במתנה ולא מקדשנה, אבל אי אמרה ליה הב לי חד שוכא ואמר לה הרי את מקודשת לי בחד שוכא ואמרה לו הב וקבלתיה ודאי מקדשה,

27. עי' בתוס' ד"ה הלכתא בסופו ובשאר הראשונים ובתוס' ר"ש הוקן, ובשיטת מהרי"ב ו"ל.

28. וכן הקשו בח"י הרשב"א ובתוס' ר"יד בשם ראייתי מקרים, עי' בתוס' הראי"ש שכטב: וכיון שהאב מקנה את בתו לבעל כמו מוכר שמקנה שדו

25. וכן כתבו בח"י הרשב"א ובתוס' ר"י הוקן עי"יש שדחה החלוק שכתב רבינו, ובמאירי.

26. וכן כתבו בח"י הרשב"א והר"ז, בשם ר"ח ז"ל שפירש אסילו נחן לה תנא דמלכא, שהוא דבר חשוב מאד אינה מקודשת.

בין על ידי עצמה מקודשת מדעתו. פירוש ועל ידי עצמה נמי כתיב ביה בתך מקודשת וכו'. ואיה לא הוה אלא שליח דכי מקבלה לשטרא מדעת האב כמוון דקבלת אבא דמי. ודוקא בונערה אבל בקטנה אין שליחות לקטן³¹.

ע"ב הדר פשוט ויצאה והיתה. ולא אמריןן (דוק) [دون] מינה ואוקי באתרה [ב'ק כה]: דהני קדושי כספ,DBG"ש הוא דאיقا מאן דאמר הכה, אבל בהיקש دون מינה ומינה³².

בתבו לשמה ושלא מדעתה וכו'. פסק הגאון ר' יצחק ז"ל ברב פפא ורב שרבייה משום דהא [ד]תנן אין כותבין (ספר) [שטרן] אירוסין וכו' אלא בדעת שניהם, בשטרן אירוסין מיררי ולא בשטרני פטיקתא, דקי"ל ברב אשידי אמר (כתובות קב, ב) דלא נתנו ליכתב, פירוש דלא מהניא בהו כתיבא דاع"ג דכתיבי לא טרפי ממשعبد³³, הילך בשטרן פסיקתא כותבין שלא מדעת שניהם, ובפ' הנושא את האשה בררנו דבר.

מדין שליחות, ובשליחות אביה היא זוכה לעצמה אפילו קטנה, ועי' במקנה.

32. בשטמן³⁴ שם שהרא"ש כתוב בשם ר"ת דבחשיש לכרי"ע אמריןן دون מינה ואוקי באתרא, וכן כתוב בין שמוועה שער ג' פ"ב, יע"כ למודי ה', למוד לט, וביד דוד.

33. וכן נראה מפירושי שם ד"ה לא ניתנו כי, וכרא"ש שם סי' ג' הוסיף: משמע מתוך פירושיו דאפשרו אם רוצים שניהם לכתוב אין יכולם לכתוב, והרא"ש שם מפרש ניתנו ליכתב, דכמאן דקנו מידו דמו דסתם קניין לכתיבת עומד וכותבין אפשרו שלא מדעת המתחייב, ור'ח ור'ת מפרשין, ניתנו ליכתב, ככלומר ניתנו ליגנות דיקא ע"ז כתיבת כו' או לא ניתנו ליכתב דיקא בלא כתיבת קונוין, ועי' בתוס' הרא"ש כאן, ובחי' הרמב"ן, ובתוס' ר'יע"ד ובר'ן.

לו ואמרה הריני מקודשת לך³⁵, י"ל כסף כיוון דגבי ובני מאן דבאי קאמיר דאי עלי מוכך אמר שדי מכורה לך בכסף זה ואי עלי אמר לך שדר קנויה לי, אי בקדושין קפדיין בנחתן הווא ואמר הוא אין חימה בדבר, אבל בשטר איכא לאקשיה דבעלמא גבי מכר קפדיין דליך מביך שדי מכורה לך והכא כתיב היה בעל.

[התם נמי כתיב] (דכתיב) ואקח את ספר המקנה אלמא שהמוכר כתבו והוה שkil ליה ירמיה, אף על גב דהתם שטר שהוא של ראייה הוה, דהא שדה בכסף קニア, מזכיר ליה ספר המקנה משמע דהוא הדין אי הוה עיקר קניון בשטר דמוכר כתיב ליה, ובקרה דשדות בכסף יקנו קרינן ביה יקנו דמפיק ליה ספר המקנה מפשטיה, אבל את כתבי נתתי לא מפיק כי יקח מפשטיה, דאיقا למיימר דלמסירה לחופה אתה שהאב זכאי למוסרה לחופה. והרא"ז ז"ל פירוש התם כתיב ואקח את ספר המקנה, וכותיב ומכר, ודחין בכסף יקנו מקמיהו אבל הכא כתיב כי יקח וכותיב אם אחרית יקח לו, ולא דחין תרתי מקמי את כתבי נתתי³⁶.

לולקה, ראוי הוא שייה שדר זה בשטר מכר, ועי' בפנוי.

29. עי' בח' הרמב"ן, ובחי' הרשב"א ותלמידיו הרשב"א בשמו, דכי כתיב כי יקח בכסף כתיב והתקם ודאי בעינן שיקח הוא עיי"ש.

30. עי' בהגות הרש"ש.

31. וכן כתוב בח' הריטוב"א, אבל בח' הרמב"ן וכבר"ז משמו דהוא הדין בקטנה מדין צאי וקבלי קודשיך, והואقالו אמר האב כל המקדש כתבי באלו נתן לי ממון, דלא גרע מתנהו לכלב שלו דמקודשת, וכ"כ בח' הרשב"א, אבל רבינו לשיטתו ל�מן (יט). דהא דאומר אדם לבתו קטנה צאי וקבלי קידושיך הוא דוקא בקדושי כספ, ולא בשטר עיי"ש וכן כתוב ח' הריטוב"א, ומה"ט הרמב"ן עיי"ש וכ"כ בח' הריטוב"א, אבל הרא"ש חדש פירשו סוגין בונערה דוקא, אבל הרא"ש חדש דיש שליחות לקטן לעצמו, ורק לאחרים נחמעט

שיטה לא נזע למי

אהיות דחמתה שלא בירור הקדושים אין מסורין לביאה בהא הוא דקפיד קרא. ממורי נר"י.³⁵

ה"ג א"כ נבתוב קרא או בעלה ש"ט בולחו. וכי תימא נימא ובעל לקדושים שאין מטורין לביאה, ומעטא לאמה העבריה, נקנית בכיה מנא לי, י"ל מקמי דעתך לא קדושים שאין מטורין לביאה ודאי דרשינן ליה לגופיה דבריה קנה, מזדיקין זו נקנית בכיה ואין אמה כו' מAMILא שמעת מינה דו נקנית בכיה, ומدلא כתיב או בעלה ש"ט להקשא דבר אהינה, ור' יוחנן סבר אי לאו דקים לו מקרא אחרינה דנקנית בכיה הוה אמינה עד דמקש והדר בעיל ואמה העבריה hei ממעטין לה זו גומרת בה ביה, ואחרת (בעולה) [בכיה] לא מהני בא בה כלל דהוה אמינה דבריה לחודה קניא בא שהרי הקשה הכתוב לאחרת.

דף י' ע"א מודה רבי לעניון קנס רבולחו משלאמי. מהכא משמע דבריה שלא בדרך משלים קנס, וכן משמע מדמים בנ' אלו נערות וזה ט ע"ב אלו בא עליה אחד בדרך ואחד שלא בדרך יאמרו בעל שלימה חמשים וכו', (וקי"ל) ווק"ל) הא דמשנין בנ' בן סורר ומורה (סנהדרין עג, ב ע"ש) במתני'داولו נערות שיש להם קנס הבא על אחותו כגון שבא עליה שלא בדרך וחזר ובא עליה, (בדרכה), מدلא אמרינו וחזר ובא עליה שלא בדרך משמע דודוקא בדרכה חייב קנס, וויל שלא בדרך ממש פטור אבל בא עליה במקום בתולים אף על פי שלא חתר בחוליה או שהטה חייב³⁶, ממורי נר"י,

35. וכן כתבו התוס' لكمנו (נא. ד"ה קידושין), וכחוי הרשב"א ובתוס' הרא"ש.

36. עי' בשער המלך איסורי ביה פ"ג ה"ז.

עד דמקיש והדר בעיל. אבל רבי סבירא ליה דמקיש והדר בעיל לא מצית אמרת דכוון. דגמרת קיחה משדה עסרון מה כסף לחוזיה בשדה עפרון קניי. אף הכא נמי כסף לחוזיה באתה קניי.

עד כאן לא פלייני רבי ורבנן אלא באחר וכו'. וכי תימא אי לאו בעולה בעל אין עושה אותה בעולה שלא כדרך, ליתא דהא אמרת זהαι ובעל בשלא בדרך מירוי די' מקדש והדר בעיל שלא בדרך מקודשת וקרי לביאה שלא בדרך בעילה, ועוד דבלאו בעולה בעל הוה סגי בעולה לחוד ללמד דבעל עושה אותה בעולה.

מה ליבמה שבן זקוכה ועומדת. א"תasha תוכיח שאין זקוכה ועומדת ונקנית בכיה, י"ל מה ליבמה ואשה שכון קניין לשם אישות חامر באמה העבריה שאין קניינה לשם אישות, וצ"ע מי שנא דלא נקט תלמודא שכון קניינה לשם אישות כיוון דעת כרחיך צריכת לה היא פרכה, ושמא אגב דנקיט בראש פרקיין ועוד מה ליבמה שכון זקוכה נקטיה הכא.

ולרבא דאמר בר אהינה וכו'. בשלמא לר' יוחנן דריש ובעל ובעל, אלא לרבי הא איצטריך ליה ובעל לקדשי ביה, ובעל למעטא דאמה העבריה.

קדושים שאין מטורים לביאה וכו'. א"ת למ"ז ולקפ"ו סח.) קדושים חופסין בחייבי לאוין הא לאו קדושים מטורי לביאה נינו, י"ל החט לא שהקדושים אין ראיין לביאה אלא משוט דאתה מחסרא, אבל במקדש אתה משתי

14. וכחוי הרשב"ן והרשכ"א והריטב"א תירצו רבי ור' יוחנן חולקים בפלוגתא דרכי יונתן ורבי ישיה אי משפט שניהם כאחד או כל אחד בפני עצמו ועייש' ובפני וכמקרה.

לכדרכה ור' יונתן דריש גם שנייהם לאפוקי מעשה חדודים, ומדאפיליגו ר' יASHה ור' יונתן אליכא דר' מאיר שמע מינה הלאה כר' מאיר דנעורה ולא קטנה, וכן פסק הגאון ר' יצחק זיל לעניין קנס, ואית זה החם במסכת עריכין (זה...) דריש גם שנייהם שאם היהה מעוברת אין ממתיןין (לא) ולה עד שתלד, ייל שניהם וגם שנייהם דרשי, **ופירוש ר'ית הוא המחוור שכחובנו.**

כל הבועל דעתו על גמר比亚ה. אי (ד) קשיא הא דגרסינן ביבמות (ז' נה): אשה לבולה מנא לן דמKENIA בהעראה ATIYA קיחה קיחה מעירות, ייל אם הערה ופריש ודאי חייב שאין דעתו אלא על העראה, א"נ לא פריש, ופירש שאין דעתו על גמר比亚ה אלא לקנות בהעראה קני ליה בהעראה, והגאון זיל תירץ דחתם בכיאת שאחר קדושים דהעראה גומרת דומיא דיבמה³⁷, ועל כרחין אם הערה ופירש אפילו בביאה שלא (ע"י) (אחר) קדושים קנאה מدلן אמרין נמי בגمرا דנקא מינה כgon שהעראה בה ופירש, שמע מינה דבאה פשיטה לן דקני ע"ג דס"ל סוף (חופה) [ביה] קונה³⁸.

ביה נישואין עושה או אירוסין עושה. וכי תימא תפשות לו Dunnishoain עושה לר' יונתן דמפיק לה מבועלות בעל וההיा פרשתא באשת איש כתיבה, ממורי נר"ז, ייל אף על גב דairozin עושה כיון דנכבלה באשת איש היא לגבי חנק, ומדי דהוה אבוגרת ארוסה,

ושניהם בחנק כשהיו בני עונשין, ואם היא קטנה הרי הוא בחנק, אלא כי גרסין את שנייהם (שם, כד) והוא בפרשנת נערה המאורסה.

39. וכן תרצו בתום' בשם רבינו נשים גאון ובריר' ביבמות שם ובתוס' ישנים שם.

40. עי' בשיטת מהרי"ב זיל.

והר"ר משה זיל והוא נערה בתולה פ"א ה'ח' כhab דלא מחייב קנס אלא כדרךה, נראה דסמרק אהיה דסנהדרין, וקשהין עליה הא דהכא וההיा דאלו נערות³⁹.

ומתו גם שנייהם⁴⁰ עד ישיחו שנייהם שווים. בפ' ארבע מיתות (סנהדרין טו.) מיביאו לנו ר' מאיר דאמר נערה ולא קטנה למגמי ממעט לה דבא על קטנה המאורסה פטור מכלום או דלמא מסקילה קא ממעט לה אבל חנק חייב, ושקליל וטרוי בה וشكلין עליה הא בריתה דתניא ומתו וכו', פירוש רב' יASHה ורב' יונתן אליכא דר' פאנט קא מיפלגי, רב' יASHה סבר קטנה למגמי קא ממעט לה קרא דאי אמרת חנק חייב, נמצא הוא בחנק ודין הרואה לה בסקילה אי לאו דקטנה היא וכתיב בחנק ומתו גם שנייהם דלא מחייב חנק אלא א"כ דין שנייהם בחנק, והא דתנן ונזה מד': בקטנה בת שלש שנים ויום אחד מומתין על יידה והיא פטורה ההיא לר' יASHה ATIYA באשת איש דדינה בחנק, אבל דעתו פטורה משום דלאו בת עונשין היא, אבל קטנה המאורסה דדינה יידה בסקילה אי הות בת עונשין ליכא לחינוי בה חנק, ור' יונתן סבר מסקילה קא ממעט לה אבל בחנק חייב דכתיב ומית גומר, ואך על גב דגבי סקילה כתיב, הכי אמר איך מיתה דלא שייכא אלא (להדיה) [לדיידי] כgon בא על הקטנה המאורסה דבחנק, ר' יונתן סבר לה כרבנן דכלן בסקילה כיון דלא דריש לבדו כדרךה, ור' יASHה דריש לבדו

37. וכן הקשו במאירי כאן, והרא"ש כתובות ט"ג ה'ח' וכדרין ועי' במשנה למלר ה' איסורי ביה ס"י, יג, ופי' ית, ב.

38. דבריים כב, ככ, וכן גריס במאירי והוכיח מסוגיות הגם' בערךין (ז'). שנירסת זו דוקא אבל בח' הריטכ"א דחה גירסתו וו, דההוא באשת איש הודפס מאתר אוצר החקמה tablet.otzar.org עמוד 35

בא על קטנה שהוא פחותה מני' שנים ויום אחר. אף על פי שנכנסה לחופה כשהיא גדולה. איפלו לרבות הונא דאמר [עליל ה.] חופה קונה, אין אותה חופה קונה שעלה דעת קדושין (הביבה) [אולי צ"ל "אבה"] הכניסה לחופה.

שמעתי עלייך קו'. השתה סלקא דעתיה דרבנן יוחנן סבר **דמדוריתא** ארוסה לא אכלה בתרומה, שלא מיקרי קניין כספו, שאינו קניינו לגמרי בכיסף זה **לראשתה ולמציאותה ולהפרת נדריה, ר' יהודה** סבר **דמדוריתא** מיכל אכלה אלא דגוזר רבנן משום דעתו, וקאמר ליה לבג בג מוחזק אני קו' לדרוש קל וחומר אי אתה יודע במקום זה.

בתרויחו מיכל אכלה. ואין זו ארוסה אלא נשואה וauseg דברוosaה לא אכלה לר' יוחנן. נשואה ודאי אכלה דכתיב [במוכר ית, יג] כל טהור בביתך (**יאכל קדש**). [**יאכלנו**] [**יאכל אותו**].

קל וחומר מיהא איתיה קו' איןנו (כו) [**רין**] שכספה מאכילה בלבד חופה. ואי אמרת דיו לבא מן הדין להיות כנדון מה ביה מאכלת ע"ז חופה אף כסף על ידי חופה⁴¹, ר'יל אי מפרשא מילתא באורייתא דביהה ע"ז חופה הוא דאכלה ודאי היה אמרינן דיו לבא מן הדין להיות כנדון, אבל השתה ביה לאו מיקם קיימא לנו אי על ידי

41. לקבל גט לבחון קטנה משנשתא, ועי' ב

מהרש"א דלא פסיקה ליה תלמודא דידן ההיא דירושלמי דקטנה משנשתא אין אבה מה מקבל (קדושה) גיטה, ועי' בගලיון הש"ס שם ובפניהם מאידות וכמה הרייט' עצמות يوسف, ובתוס' הרא"ש.

43. עי' בתוס' ובחד' הרשב"א והרייט' בא. 44. דחקה אין אדם שותה בכוס אלא אם כן בודקו כדיחאת בכחותו (עה:).

45. עי' בתוס' ד"ה וזה.

אי נמי קרא דילמא אויריו בבעילה אחר בעילה⁴².

קטני ביה זקטני נשאת. צ"ע אמר לא' אקשיןן מדקתי זכאי במצויאתה וכו' אלמא אחר שנתארטה בכל אחת משלשתן זכאי האב במצויאתה וכו', וכי תימא דילמא זכאי במצויאתה מקמי דעתארסה, אכתי פשוט לה מדקתי זמקבל את גיטה⁴³.

וחייבין משומ אשת איש.auseg דקטני בתר הци ואם באו עליה אחד מכל העיריות המכחות בתרורה מומתין על ידה ואשת איש בכלל עיריות היא, ר'יל דהבי קמ"לauseg דביהה אירוסין עושא חייבין עליה משומ אשת איש שהוא בחנק כדין אשת איש אף על פי שלא נשאה, וצ"ע אי סבירא לנו נישואין עושא⁴⁴.

ע"ב קטני ביה זקטני נשאת. אלמא אירוסין עושא זינה אוכלה בתרומה עד נשאת, קשיא לי לר' יהודה בר שמואל דamar זנחתה נו, בן ארוסה בת ישראל אינה אוכלה בתרומה משום סمفון ולית ליה דעתו,auseg דAIROSIN עושא, מי טעמא אינה אוכלה בתרומה מן האירוסין דהא משום סمفון ליכא דבאה עליה⁴⁵, על כרחין לר' בר שמואל בר יהודה מחרצין זי (הכى) (**הני**) נישואין דכהן נינהו ותפשוט ליה דניסיואין עושא כיוון דקרי ליה נשאת.

41. כחי' הריטב"א ד"ה ביה נשואין עושא כו' סירוש בכיה ראשונה קא מביעא לנו, אבל בכיה שנייה פשיטא מילתא שם הוא לא לשם נושאין, דניסיואין עושא דאתא بكل וחומר מיבמה קו', ודוקא בפרט לשם נישואין, אבל בסתם זנוח בעלמא קו'.

42. דוא קיימא לנו כיוון דנשאת אין לאביה רשות בה, אלמא אירוסין עושא, וכן הקשה בשיטת מהרייט' זיל, ובתוס' ד"ה ומתקבל שנסתפסקו אם יכול האב הודפס מאתר אוצר החכמה tablet.otzar.org עמוד 36

כל שכן אשה דעתה בה הוויה דגורת סמפון לא שיכא בה כגן ביאה שאין אדם שותה בכוס אלא אם כן בודקו דלית לנ' למגור בשאר הויות משום סמפון, ואיל אמרת לר' יהודה בן בתירא דעתה ליה דעולא כדמים ואיל אבל מה עשה כו', ק"ז ליתיה שהרי זו אין ביאתה מכילתה בתרומה משום דעולא, י"ל לדבריו דר' יוחנן קאמר לדידך דלית לך דעולא איך ק"ז דליך למייחש לסמפון, א"נ אכתיה לרבי יהודה בן בתירא נמי איתיה לק"ז דבראתה מכילתה בתרומה היכא דמסר והלך דליך משום דעולא.

שהרי אמרו חכמים אין ארוסה וכו' משום דעולא גרסין, ובן בג בג ורבי יהודה תרויהו לשנה ראשונה קא מיפליג.⁴⁷ דמר סבר משום סמפון ומר סבר שמא ימוגו, ולא גרסין או משום דעולא או משום סמפון, דא"כ באיזו ארוסה שמע עליו ר' יוחנן בן בג בג על ר' יהודה שהוא אמר דأكلה בתרומה ומאי ק"ז דקא עביד ר' יהודה בן בתירא מאחר שאמרו חכמים דסمفון חיישין.

דף יא ע"א ואם מומין שבستر לא איבפת ליה. א"ת דילמא

נכפת היא דכמוני שבסתר דמו ואומר לו הרוי שלך לפניך, י"ל דלא שכיחא מלחתא ולא חיישין לה, ושותה ומשועמת מומין שבגולי הם והוא קא חזי להו וסביר וקביל.

הנהו קלא אית להו. אף על פי דקימא לנ' בהו (ביב' צב:) אמר לו הרוי שלך לפניך, מסתמא ליתנהו ביה דייתנהו קלא אית להו, אבל אף על פי שיש להו קלא קימא לנ' בהו אומר לו הרוי שלך לפניך, ולא אמרינן כיון דקלא אית להו

חופה מכילתה בתרומה או שלא ע"י חופה דרשינו ליה לק"ז ומתי' ביה כסף שלא ע"י חופה וביאה שלא ע"י חופה דאיתקוס הווית להדי, אשכח דלבסוף ליכא למפרק דיו, (ד"ה).

אבל מה עשה שהרי כו' משום דעולא. אומר מורי נר"ז כי נקט משום דעולא, ולא נקט משום סמפון דהשתא דאתינן למימר דביאה אירוסין עושה לר' יוחנן בן בג בין באירוסין דכסף ושטר בין בביאה לא אכללה בתרומה, ור' יהודה נמי בقولהו קאמר דמדאוריתא אכלב ויקאמר עליה אבל מה עשה שהרי אמרו חכמים ארוסה אינה אוכלת וכי היכי דארוסה דקאמар ר' יהודה דأكلה דأكلה מדאוריתא כל ארוסה בכלל הכי נמי ארוסה דקאמר דלא אכלה מדרבנן כל ארוסה בכלל, ואי משום סמפון, ביאה אמאי לא אכלה דהא אין אדם שותה אלא אם כן בודקו וכדמוכחה בשמעתין لكمן, אלא ה"ה בהגי' זמן דתו ליכא משום דעולא דדחותא מיחד לה".⁴⁸

גביה שפחה כנענית לא שיר בקニינה. ופריך היכי מה לשפחה שכן לא שיר בקニינה, ורבי יהודה שיר בקニינה לא פריך.

רבינא אמר. לעולם ביאה אירוסין עושה ומדאוריתא פשוטה ליה לכל ארוסה אכללה בתרומה דקנין כספו הוא והוות איתkos, דשטר וביאה לכסת.

כטפה מכילתה בתרומה ולא ניחוש לסמפון. דקים ליה דבשפחה כנענית לא חשו חכמים לסמפון, דיichi חיישי ליה עבד כנעני לעולם לא אכל בתרומה שמא ימצא לטיטים מווין או מוכתב למלכות, וכיון דהתם לא חיישין לסמפון

חייבת לא לעולא ולא לסמפון ואיל ר' יהודה ומה שפחה וכו' זו שביאתה מאכילהה בתרומה כשמסר והלך וכו', י"ל אם איתא דהכי שלח ליה בן בג בג לר' יהודה הוה קאמר ליה לר' יהודה בראשא, לעולא ודאי חישינן אבל לסמפון לא חיישנא מק"ז, ולא הוה ליה למימר בראשא מוחזק אני וכו' והדר אבל מה עשה וכו', וכי תימא הכי שלח ליה שמעתי עלייך וכו' ולעתם הוא דחייבת אבל לסמפון לא חיישינן, י"ל אם איתא דשמעינו ליה לבן בג בג דעתו לא הוה אמר ליה ר' יהודה בן בתירא אבל מה עשה וכו' דמשמע DATA דבבבב לאודועי לבן בג דעתו אלא הוה דריש ליה מק"ז דיליכא למשיח לסמפון ותו לא איצטראיך ליה לאודועיה דאית ליה דעתו, דהא בן בג נמי אית ליה דעתו, ולא שאל ליה אלא אמר לא חייש לסמפון, א"נ אפשר (לבן) [דבון] בג בג לסמפון ולעתם קא חייש, ולא היה צריך למימר הכא קבל אלא מסר והלך, אבל משום דאמרין בפ' עפ"י [כחות נח] איכא BINIHYO קבל וכו' נקיטה נמי הכא, והכי קאמר בין טעם דסምון דעתו לא נפקא מינה קבל, דלטעמיה דעתו לא אכלת ונפקא מינה מסר והלך, ובין בן בג בג ור' יהודה איכא BINIHYO מסר והלך, אבל קבל לא ידעין אי מודה בן בג דעתו אכלת או לא.

והראב"ר ז"ל פירש קבל ומסר והלך קבל האב קודשין ולאalter מסר לשלווי הבעל והלכו להן, דמשום דעתו ליכא ומושם סምון איכא, דכיון דלאalter שקבל קודשין מסרה האב לשלווי הבעל ודאי אמר לא בדקה שלא היה לו שהות לבודקה⁴⁵. ולא נהיר דלא הוה צריך

שאלת הגمرا היא, מי איכא בין עולא לר' שמואל בר יהודה. עי"ש.

15. וכן נחכו בחוס' ר' י"ד ובמאיר.

52. עי" בחי' הרשב"א.

כוממין שבגלו דמו,-DDILMA אוITERMI ולא שמעיה קללא.⁴⁶

מכדי בין מר וכו' מי BINIHYO. בין אית דעתו או דסםפון לא אכלת מי BINIHYO, וכיוון דס"ל לר' יהודה בן בתירא דמשום דעתו אמרו חז"ל שאין ארוסה אוכלת, ק"ז דדריש למה לי, ומאי איכפת לנו אי איכא משום סםפון כיוון דמל מקום משום דעתו לא אכלת⁴⁷.

כב. פרשי ז"ל קבל הבעל מומין דיליכא משום סםפון (וליכא) [ואיכא] משום דעתו וכן היל האב עם שלוחי הבעל דמשום סםפון איכא ומושם דעתו ליכא דאב לאathi למכל בהזה כיוון גדול הוא מוחר זהיר⁴⁸ ולא חשו חכמים אלא שמא תשקה לאחותה ולאחיה הקטנים, אי נמי לא חיישינן שמא תשקה אלא כשאכלין שניהם בבית אחית דרך קבוע. ואית במסר האב לשלווי הבעל אמר איכא משום סםפון דאמון ונשואה היא ולא גרע מהגיע זמן דאמרין כיוון דיהב לה ליכא למשיח למומי דמבחן בדיק לה, י"ל משום מזוני דכא יהיב לה באורחא לא בדיק לה, דסביר כי מטייא לגביי בדיקנה ליה, א"נ מסר האב לשלווי הבעל דחוק כשהגיע זמן דסתם מסירתא לשם נישואין, אבל לא הגיע זמן סחט מסירה לאו לשם נישואין אלא אם כן פירש, ממורי נר"ו.

ואית מנא ליה לתלמידא דר' יוחנן בן בג Lithuania ליה דעתו ואם קבל הבעל מומין אכלת דילמא לעולם אית ליה דעתו וסמפון והכי שלחה ליה שמעתי וכו' ולא

44. עי' חוס' ב"ב (שם ד"ה לסתים כר') וכחות נח. ד"ה הנהו כו' ובח' הרטב'א, ובשפט'ק נתובות שם.

45. בכחות נח. שואלה הגمرا שאלת זו, ושם עי' כ

בתוך קפידה לא אמינה בהו שלא הוא קדושין כיון דרוב נשים דעתם לא קפדו אידינר היכא דקבלה חד זוזא בטלת קפדה והחויריה דעתה לדעת שאר נשים והוא קדושין, אבל לעולם אי קדשה בליליא אמינה לך דפחות מתרקבה לא מקדשה בבית שמאי דבר קפידה אולין, וליכא לאקשויותו נתת דבריך לשיעורין דהא דינר פסיקה אמרין בכל פשטה ידה דפחות מדינר לא הו קדושין ובכינויו הו קדושין, וקדשה בליליא ושוויה שליח מילתא דלא שכחיה היא וליכא למייר בה נתת דבריך לשיעורין שלא עבידי נשוי דמקדשין בליליא ולא ידע כמה יהבי להו, ולא עבידן נמי דמשוער שlich ולא מודיע ליה שעורה דמקדי ביה, ורש"י פירוש אמר ליה פשטה ידה וקיבלה לא קאמינה, פירוש אפילו בדינר לא קאמינה די פשטה ידה וקיבלה פחותה מדינר לא הו קדושין, דודאי כיון דקבלה גمرا ומפני נפשה כפרותה, וכי קאמרי בית שמאי דבפחות מדינר לא הו קדושי כgonן דקדשה בליליא אי נמי דשוויה שליח, (זהחט) [דסתם] נשים אידינר קפדי, והכי נמי בبنיתה דר' ינאי דידיעה קפדא דידחו שלא מתקדשי אלא בתרקבא דידנרי اي קבלה חד זוזא בליליא, אי נמי דשוויה שליח לא הו קדושין, ולא נהיר לאוקומי מתניתין בקדשה בליליא או בדשויה שליח, ועוד דודאי דינר לבית שמאי דומיא דפרוטה לבית הלל.

ע"ב החט דומיא דכלים מה כלים שניים אף כסף שניים ומה כלים דבר חשוב אף כסף (דינר) [דבר]

לא על דרך הפרט, מ' סאה במקווה שכל גוטו של אדם עולה כשרה, פחותה מכאן אפילו קורטוב לקטן שכל גוטו עולה בעשרות סאה, אינה כשרה, אלא שיש אחרת בירצא בוה בפ"ק דקידושין, אה' בניתיה דר' ינאי שלא מכיון נפשייה בתרקבא דידנרי וצל"ע. ע"ב.

לית לומר לפום האי פירושא אלא קבל ומסר, וספרים דכתיבי בהו במלחה דר' יהודה בן בתרא או משום דעתו או משום סمفון אייכא לדוחקי בהו ולפרושי אנה כמשנה ראשונה סבירא לי ולא חישין לסمفון אלא לדעולא, דבן בג בג הוה חייש לסمفון אפילו אליבא דמשנה ראשונה, אבל מה עשה שהרי אמרו חכמים, ודאי נינהו בית דין של אחרים לא אותו למעוטי דעתו דהוא הדין דעתו לו דעתו בקבל העובל מומין או במקדש בבואה דלייכא משום סمفון, אלא לאוסופי סمفון אותו אפילו בהגיע זמן, והוא דבעינן מיי בינויו הכי קאמירין במאי דיאפליגו בן בג וג ובן בתירה אליבא דמשנה ראשונה מיי בינויו.

אלא מעתה כgonן בנתיה דר' ינאי כו'. הכי פירושו בשאר נשים פשיטה לו די פשטה ידה וקיבלה פחותה (פי') מדינר בטלת דעתה אצל כל הנשים קפדו אידינר ולא מקדשה דודאי דינר אליבא בית שמאי (בפרוטה) [בפרוטה] לבית הלל, דפחות מפרוטה לא כלום הוא, והשתא קא קשיא ליה לאבי כיון דבתר קפידה אולין בניתיה דר' ינאי קפדו אתרקבה דידנרי הכי נמי די פשטה ידה חדא מנייהו וקיבלה דינר לא הו קדושין, וכי תימא אין הכי נמי אם כן נתת דבריך לשיעורים, שייעור כל המשפחות לפי קפידתן⁵⁵.

פשטה ידה וקיבלה לא קאמינה. בנתיה דר' ינאי אי פשטה חדא מנייהו וקיבלה דינר אף על גב דזילנא

55. בכ"ב (כט). בהא דאקש לייה אובי לרבע, אלא מעתה הני דבר אלישיב דקסדי אפילו כו' וכ"ת ה"נ א"כ נתת דבריך לשיעורין, Thema Chai הרשב"א שם, זאת דדרבא מה"ט הריל למייר דבר אלישיב לא נחוויך עלייהו בבציר מחלת, משום דכל מרת חכמים כך הוא שמתknim על דרך הרוב,